

ESEMÉNYNAPTÁR

1953. március 5-én halt meg I. V. SZTÁLIN.

Sztálin művel, 1–13. kötet, Szikra, Bp.; I. V. Sztálin. Rövid életrajz, Bp. 1949. Szikra.

Március 8-a a NEMZETKÖZI NŐNAP.

Lenin V. I.: A nők felszabadításáról Bp. 1950. Szikra, 84 old.; Bars Sári: Nők a termelésben, Bp. 1951. Művelt Nép, 32 old.; Zsigmondj M. — Mezei J.: Felszabadult magyar nők, 1952. Nép-szava, 128 oldal.

1950. március 12-én halt meg MANN, HEINRICH német író, Thomas Mann bátyja. Irodalmi működésének elején Zola, Maupassant és D'Annunzio tanítványa volt, de csakhamar kifejlesztette egyéni stílusát, amelyben naturalizmus, romantika és korának expresszionista, groteszk elemekben bővelkedő kritikája játszották a főszerepet. Hatalmas szatírárt írt a német császárság társadalmáról: »A császárság« című trilógiát. Ebben a hatalmas műben élesen elítéli a német uralkodóosztályokat, kigúnyolja a burzsoáziát és rokonszenvvvel fordul a proletariátus felé. Hitler uralma alatt Mann elmenekült hazájából, Amerikában telepedett le, ahol folytatta szenvedélyes harcát a népeket és a kultúrát rabságban tartó zsarnokság minden formája ellen.

Mann H.: Az alattvaló (ford.: Lányi Viktor) Bp. 1950. Franklin, 329 old.; Mann H.: Kiváros (ford.: Keresztury Dezső) Bp. 1952. Szépirod. 326 oldal.

1919. március 21-én kiáltották ki a MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁGOT.

Magyar Tanácsköztársaság 1919. Bp. 1949. Szikra, 351 old.; Lenin és Sztálin a Magyar Tanácsköztársaságról, Bp. 1951. Szikra, 49 old.; A Magyar Tanácsköztársaság hősi küzdelmeiről, Bp. 1954. Szikra, 271 oldal.

1905. március 24-én halt meg VERNE, JULES francia író, egyike a legnépszerűbb ifjúsági íróknak az egész világon. Egy új műfaj: a tudományos-kalandos regény műfajának volt megteremtője. A regény izgalmas cselekménye sok természettudományos ismeretanyagot ad az olvasónak. Regényeinek mulatságos elemeit kitűnően karikírozó emberábrázolásai adják, de ezeknél nagyobb jelentőségűek hősei, akik egy-egy egyszerű emberi erényt példáznak. (Pl.: a magyar Sándor Mátyás a hazaszeretet és igazságosság jelképe.) Verne haladál világnézetű író. Szeme sokfelé hatolt el, ahol a népek a szabadságért küzdöttek. A magyar nép szabadságharcáért is kiállt a »Sándor Mátyás«-ban. Számos művében (Két évi valkáció, Észak a Dél ellen) fellép a rabszolga-rendszer ellen. Műveinek legfőbb tárgya a természettudomány és technika korlátlan fejlődésének lehetősége. Tudományos-fantasztikus regényeinek nem egy »találománya« vált már azóta valósággá. Verne Gyula kiváló nevelő volt: tökéletesen össze tudta hangolni a szórakoztatást és a tanítást, fel tudta ébreszteni az ifjúság egészséges kalandvágyát és jó irányba terelni kíváncsiságát.

Verne: A bégum ötszáz milliója (ford.: Lányi Viktor) 1954. Szépirod. 240 old.; Verne: Sándor Mátyás (ford.: Vázsonyi Endre) Bp. Ifjúsági, 1952. 549 old.; Verne: Rejtelmes sziget (ford.: Vázsonyi Endre) Bp. Ifjúsági, 1953. 547 old.; Verne: Tizenöt éves kapitány (ford.: Passuth László) Bp. Ifjúsági, 1954. 318 old.; Vázsonyi Endre: Verne Gyula (Népszava, 1953. febr. 8.); Hegedűs Géza: Verne Gyula (Szabad Nép, 1953. febr. 8.).

1945. március 25-én jelent meg a SZABAD NÉP első legális száma, többéves illegális, földalatti harc után.

Az illegális Szabad Nép, Bp. 1954. Szikra, 135 old.; Sánta Ilona: Az illegális Szabad Nép (Szabad Nép, 1954. márc. 8.).

1885. március 29-én született KOSZTOLÁNYI DEZSŐ költő, regényíró és kritikus, a Nyugat-nemzedék egyik legkiválóbb tagja. Már első verskötetete is feltűnt formai erényeivel és nyelvének egyéni színeivel. Kosztolányi nagy műveltségű író, egyik legművészibb műfordítónk. Korai műveiben csak az ember belső életével foglalkozott, későbbi írásaiban egyre nagyobb helyet foglal el a társadalomkritika, a szociális problémák feltárása, (Édes Anna.) Mint kritikust kulturált és elegáns előadásmód és a művészi szépség megérzése és megértése jellemzik.

Kosztolányi: Összes költeményei I., II. Bp. 1936. Révai, 205, 212 old.; Kosztolányi: Válogatott novellái, Bp. 1954. Szépirod. Kk. 532. o.; Kosztolányi Dezsőné: Kosztolányi Dezső, Bp. 1938. Révai, 366 oldal.

VAJDA PÁL